آرمان ملی
armanmeli.ir
سال پنجم
شماره ۱۲۲۷
یکشنبه
۱۴۰۰•۱۱•۱۷
۰۴ رجب ۱۴۴۳ / ۰۶ فوریه ۲۰۲۲

گزارش «آرمان ملی» از تبعات تکلیف دولت برای واگذاری معادن در بورس:

معادن را رها می‌کنید؛ نمی‌کنید

◀ مقاومت برای از دست ندادن منابع حقوق دولتی؟!

◀ احتمال افزایش هزینه‌های تولید در کوچ مقیاس‌ها

آرمان ملی: بر اساس مصوبه کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۱ وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است تا نسبت به واگذاری مجوز معادن تعطیل شده در قالب شرکت‌های سهامی عام و از طریق بازار سرمایه اقدام کند. در واقع موضوع عرضه معادن در بورس مبحث تازه‌ای نیست و پیش از این در دولت دوازدهم نیز مطرح شده بود اما به دلیل آنچه نبود ساز و کار و زیرساخت‌های عرضه در بازار سرمایه گفته می‌شد اجرای آن به تاخیر افتاد حال اعضای کمیسیون تلفیق در حالی دولت را مکلف به اجرای این طرح کردند و در ابتدا قرار است معادن در اختیار دولت در بورس عرضه شوند و پس از آن تمامی معادن با بیش از یک سال عدم فعالیت مشمول خواهند شد که به عقیده کارشناسان اجرای این طرح می‌تواند گامی موثر در شفاف سازی واگذاری‌ها باشد.

به گفته فعالان معدنی در صورت اجرای این طرح می‌توان خوش بین بود سهم حوزه‌های مختلف از حقوق دولتی که در حال حاضر تحت تاثیر کسری بودجه محقق نمی‌شود صورت گیرد که خود می‌تواند ضمن افزایش توسعه به رونق مناطق معدنی نیز منجر شود اگرچه به اعتقاد کارشناسان فراهم نبودن زیرساخت‌های عرضه و البته مقاومت دولت برای از دست ندادن منابع حاصل از حقوق دولتی اجرای طرح را با اما و اگر مواجه می‌کند از سوی دیگر این نگرانی نیز وجود دارد که تسری این طرح به معادن کوچک مقیاس مجوزهای این معادن را دارای ارزش سرمایه‌ای کند که افزایش هزینه‌های تولید در اینده دور از انتظار نخواهد بود.

◀ اولویت اجرای طرح

در این رابطه رحیم زارع سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجلس می‌گوید: وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف شد نسبت به واگذاری مجوزهای معادن تعطیل در اختیار خود در قالب شرکت‌های سهامی عام طرح از طریق بازار سرمایه اقدام کند. وی در تشریح مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجلس گفت: در نشست هفته گذشته براساس مصوبه این کمیسیون، وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف شد نسبت به واگذاری مجوزهای معادن تعطیل در اختیار خود در قالب شرکت‌های سهامی عام طرح از طریق بازار سرمایه اقدام کند. سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجلس ادامه داد: همچنین وزارت صنعت چهار ماه پس از اجرای این قانون مجوز کلیه معادن تعطیل که بیش از یکسال از تعطیلی آنها می‌گذرد به صورت خودکار لغو می‌شود و گزارش آن را باید حداکثر تا ۶ ماه به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه نماید. آیین نامه اجرایی این بند نیز ظرف یک ماه با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تایید شورای عالی بورس باید تدوین و اجرایی شود.

◀ واگذاری معادن در بورس قطعی نیست

همچنین ابراهیم جمیلی رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران در خصوص واگذاری معادن از طریق بازار سرمایه و تاثیر آن بر اقتصاد معادن به «آرمان ملی» می‌گوید: واگذاری مجوزهای معادن از طریق بورس در مراحل اولیه بررسی است و هنوز تصمیم قطعی در این‌باره گرفته نشده است. البته عرضه‌ها در بورس به افزایش شفافیت می‌انجامد و اگر مجوزهای معادن هم در تالار عرضه شوند، از مزیت شفافیت بیشتر بهره‌مند می‌شوند. وی در ادامه افزود: هر طرح و پروسه‌ای که باعث شود تا روند واگذاری در این بخش به شفافیت لازم برسد، از سوی بخش معدن مورد قبول است. معدن کاران تمایل زیادی دارند که در واگذاری پهنه‌ها و معادن شفافیت‌های بیشتری صورت بگیرد و مجوزهای معادن مانند کالا خریدوفروش نشوند و اگر بورس این امکان را فراهم بیاورد، قطعا نتایج مثبتی خواهد داشت. رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی، عرضه معادن در بورس را حد یک خبر عنوان کرد و افزود: در مورد عرضه معدن در بورس هنوز تصمیم نهایی گرفته نشده است. بورس هم مانند مزایده یکی از راه‌های شفافیت واگذاری است که می‌تواند انجام شود و به شفافیت در بخش معدن کمک بسیاری کند. جمیلی در پاسخ به این سوال که آیا با عرضه مجوزهای معدنی در بورس، این مجوزها، جنبه سرمایه‌ای بیشتری پیدا کرده و بار مالی بخش معدن افزایش می‌یابد، گفت: فکر نمی‌کنم از این منظر هزینه معدن و معدنکاری افزایش پیدا کند. بهره‌برداری از معدن یک پروسه طولانی‌مدت با سود در ادوار و دوره‌های مختلف است، به همین دلیل نمی‌توان انتظار داشت که عرضه معدن در بورس به ضرر این بخش تمام شود. رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی، با اشاره به اینکه عرضه مجوزهای معدنی در بورس مناسب معادن کوچک‌مقیاس نیست، افزود: پهنه‌ها و معادن بزرگ که ازنظر ذخایر و فعالیت‌های معدنی وزنه‌ای هستند را راحت می‌توان از طریق بورس عرضه کرد اما معادن کوچک، به خاطر این که گردش مالی زیادی ندارند، برای عرضه در بورس مناسب نیستند. جمیلی گفت: البته نمی‌توان انتظار داشت که باعرضه معدن در بورس، مشکلاتی مانند رکود و عدم فعالیت‌های گسترده در بخش معدن رفع شوند. امروز معدنکاری با مشکلات و تناقضات زیادی در بخش‌های مختلف دولتی، مانند منابع طبیعی مواجه است و باید برای بهبود شرایط بخش معدن، امور مربوط منسجم از یک پنجره واحد انجام شوند.

◀ افزایش شفافیت

همچنین رضا محتشمی‌پور، معاون معادن و فرآوری مواد وزیر صنعت، معدن و تجارت در رابطه با تکلیف مجلس برای واگذاری مجوز معادن تعطیل شده در بورس گفت: واگذاری معادن به مردم پیش‌تر نیز به‌طور معمول انجام می‌شد. در واقع بحثی که به‌تازگی مطرح شده، این است که بتوان با تبدیل معادن و پروانه‌های بهره‌برداری به سهامی عام، مشارکت مردم را در سرمایه‌گذاری بر معادن افزایش داد در این کار چند هدف مهم مورد توجه است که در مرحله نخست مشارکت دادن مردم و سرمایه‌های کوچک در سودآوری بخش معدن است که کاهش تعارض بین فعالان معدنی و مردم مناطق مختلف کشور هم می‌تواند از دستاوردهای این طرح باشد؛ در واقع اگر درآمد یا منفعتی از معادن به‌دست می‌آید، منحصر و محدود به تعداد خاصی از سهامدارانش نباشد. وی ادامه داد: همین الان هم معادن بزرگ در قالب شرکت‌های معدنی در بورس‌ها به‌صورت سهامی عام اداره می‌شوند، اما بحث این است که پروانه‌های بهره‌برداری هم در بورس عرضه شوند تا هم سطح شفافیت افزایش پیدا کند و هم مردمی را که تمایل دارند در فعالیت‌های معدنی سرمایه‌گذاری و مشارکت کنند، به‌ویژه مردم مناطقی که معادن در آن فعال هستند، جذب شوند و سرمایه‌های انها در حوزه معدن به کار گرفته شود. محتشمی‌پور گفت: نخستین پروژه‌ای که در این قالب در حال عرضه به مردم است، معدن «جانجا» در شمال سیستان‌وبلوچستان است. این معدن، یکی از معادن بزرگ مس کشور به‌شمار می‌رود و بیش از یک سال است که عملیات اکتشافی آن آغاز شده است. حدود ۶۵۰ میلیون تن ذخیره معدنی در آنجا دیده می‌شود و در حال حاضر، این معدن آماده صدور پروانه بهره‌برداری است. مزایده اولیه برای انتخاب تیم مدیریت پروژه نیز انجام شده است. این تیم پس از انتخاب، مکلف است همزمان با تجهیز معدن، ۳۰ درصد سهامش را هم به مردم عرضه کند. البته شفافیت پیش از این نیز وجود داشت چرا که براساس قانون اساسا معادن در قالب مزایده‌های عمومی قابل واگذاری هستند. الان هم همان روش به‌کار می‌رود، اما وقتی این فعالیت در بورس انجام شود، شاهد شفافیت بیشتری خواهیم بود.

◀ کاهش تعارضات محلی

همچنین بهرام شکوری، نیز در این دراین رابطه می‌گوید: مردمی که سرمایه اندکی دارند یا تجربه‌ای در زمینه فعالیت‌های معدنی ندارند، شاید نتوانند در مزایده شرکت کنند، اما اگر واگذاری معادن از طریق بورس انجام شود، هر کس به سهم خود و میزان پولی که دارد می‌تواند در خرید معادن سهیم شود. وی در ادامه افزود: وزیر صمت معادنی که متعلق به دولت است را برای مزایده و واگذاری به فعالان بخش خصوصی مدنظر گرفته که تصمیمی درست بوده، زیرا در حال حاضر مشکلی که وجود دارد این است که دولت باید از حقوق دولتی که دریافت می‌کند طبق قانون مبالغی را برگرداند و برای توسعه رفاه منطقه‌ای که معدن در آن واقع شده هزینه کند، اما به‌دلیل کسری بودجه‌ای که دارد متاسفانه این پول‌ها برنمی‌گردد. وی افزود: طبق قانون، باید ۶۵ درصد حقوق دولتی برای توسعه معادن هزینه شود و ۱۲ درصد باید به منابع طبیعی اختصاص یابد، زیرا این سازمان باید احیا و بازسازی معادنی که ذخیره‌های‌شان تمام می‌شود را انجام دهد، اما این کار صورت نمی‌گیرد. شکوری در ادامه بیان کرد: ۱۵ درصد حقوق دولتی را باید برای آبادانی مناطق معدنی هزینه کنند که این کار نیز انجام نمی‌شود. رئیس کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران گفت: طبق قانون باید ۵ درصد حقوق دولتی را به صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و در نهایت ۳ درصد را به‌نظام مهندسی پرداخت کنند که به‌طور معمول مبالغی کمتر از درصدهای گفته شده واریز می‌شود. وی اظهار کرد: مردم ساکن در مناطق معدنی علاقه‌مندند از منافع معدن استفاده کنند، اما به‌دلیل اینکه دولت این مبالغ را دریافت می‌کند و برنمی‌گرداند مردم نیز از بهره‌برداران گله‌مند هستند که چرا از معدن منطقه چیزی عایدشان نمی‌شود؛ بنابراین جلوی کار فعالان معدنی را می‌گیرند.

نوسازی حمل و نقل عمومی با چاشنی نفت؛

تهاتر به ایستگاه واردات اتوبوس رسید؟

آرمان ملی: تهاتر نفت با کالاهای مورد نیاز ایران در شرایط تحریمی روشی است که دولت سیزدهم برای تامین کالاهای اساسی و نیازمندی‌های کشور به کار بسته و در حال حاضر دایره این تهاتر در حال گسترده شدن از مواد خوراکی به تجهیزات لجستکی است. در جدیدترین پیشنهاد برای تهاتر موضوع نوسازی اتوبوس‌ها مورد توجه قرار گرفته است! موضوعی که از نیازهای اساسی و ضروری کشور هم هست چراکه با توان پایین خودروسازی‌های داخلی در ساخت مشکل فرسودگی و آلایندگی زیاد اتوبوس‌های فرسوده و گرانی بیش از قیمت خارجی سبب کند شدن سرعت توسعه و نوسازی ناوگان حمل و نقل کشور شده است. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی با اشاره به سونامی خودروهای فرسوده تجاری، نسخه نفتی برای جلوگیری از پیشروی این سونامی پیشنهاد کرد. این مرکز با ارائه آمارهایی از روند نزولی واردات خودروهای تجاری و کاهش تولید داخل که افسار گسیختگی قیمتی در بازار را به همراه داشته، پیشنهاد الحاق تبصره‌ای مبنی بر صدور مجوز تهاتر نفت‌خام و میعانات گازی برای واردات خودرو را در لایحه ۱۴۰۱ ارائه کرده است. درحالیکه رشد قیمت مدت‌هاست دامان بازار خودروهای سواری کشور را گرفته، تجاری‌ها نیز از طوفان صعود قیمت در امان نمانده‌اند و این موضوع مسیر ترانزیت کالا را ناهموار کرده است. در این مورد، مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی ضمن تحلیل وضع موجود در عرصه تولید و عرضه خودروهای تجاری، پیشنهاد الحاق تبصره‌ای مبنی بر صدور مجوز تهاتر نفت خام و میعانات گازی با این خودروها را ارائه کرده است. در واقع مرکز پژوهش‌ها پیشنهاد داده که به منظور کاهش التهابات بازار خودروهای تجاری، به دولت اجازه داده شود با تهاتر نفت خام و میعانات گازی یا درآمد حاصل از صادرات آنها (که البته در شرایط فعلی امکان دسترسی مستقیم به آن وجود ندارد) به تامین مازاد تقاضای خودروهای موردنظر و قطعات منفصله (قطعاتی که امکان تامین آنها در داخل کشور نیست) اقدام کند. مرکز پژوهش‌ها اما در گزارش خود مقایسه‌ای نیز بین قیمت خودروهای تجاری در داخل با قیمت جهانی آنها انجام داده، گزارشی که نشان می‌دهد خودروهای موردنظر حتی در مدل‌های کارکرده به چند برابر قیمت در داخل عرضه می‌شوند. طبق این گزارش، متوسط قیمت خودروهای تجاری در ایران بین ۲ تا تقریبا ۴ برابر قیمت آنها در خارج است. به‌عنوان مثال، قیمت یک خودروی سنگین FH مدل ۲۰۱۸ با ۴۰۰ هزار کیلومتر کارکرد، در بازار کشور حدود ۵ میلیارد و ۳۰۰ میلیون تومان است، اما قیمت مدل مشابه آن در خارج به یک‌میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان هم نمی‌رسد. بنابراین اختلافی ۲۷۳ درصدی بین قیمت این خودرو در داخل و خارج از کشور وجود دارد. این موضوع (اختلاف قیمت شدید خودروهای تجاری وارداتی کشور با خارج) با توجه به اینکه دولت نزدیک به ۳۰۰۰ دستگاه کامیون کارکرده وارد کرده، از اهمیت بیشتری برخوردار است. این خودروها به احتمال فراوان با ۲ تا چند برابر قیمت واقعی‌شان در خارج از کشور، عرضه خواهند شد، آن هم در حالی که تردید زیادی درباره کارکرد واقعی آنها و همچنین خدمات پس از فروش‌شان وجود دارد. اینکه چرا دولت به سراغ کارکرده‌ها رفته، دلایل مختلفی دارد، از جمله افت شدید تولید در داخل با توجه به تحریم، محدود شدن واردات و رشد قیمت مدل‌های صفر کیلومتر. اما پیشنهادی که مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش خود ارائه کرده، افزایش واردات خودروهای تجاری (به صورت کامل) و همچنین قطعات به منظور رشد تولید است. مرکز پژوهش‌ها پیش‌بینی کرده که میزان کسری خودروهای تجاری و قطعات آنها در کشور تا پایان سال ۱۴۰۱، به لحاظ ارزش حدود ۲/۵ میلیارد دلار خواهد بود. این مرکز تاکید کرده که در صورت واردات خودروهای تجاری و قطعات مربوطه، درآمد دولت از محل حقوق ورودی حداقل ۱۱ هزار میلیارد تومان خواهد بود. در نهایت اما مرکز پژوهش‌های مجلس پیشنهاد افزودن یک تبصره به لایحه بودجه ۱۴۰۱ را مبنی بر تهاتر نفت خام و میعانات گازی یا درآمد حاصل از صادرات آنها، به منظور تامین مازاد تقاضای خودروهای تجاری و قطعات منفصله مربوطه داده است. در متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌های مجلس آمده که: «وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور، برنامه تولید و واردات حداقل ۲۰ هزار کامیون و کشنده و حداقل ۱۰ هزار اتوبوس و مینی‌بوس را در سال ۱۴۰۱ با اولویت تولید داخل و رعایت سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی تدوین و به تصویب هیات وزیران برساند. بر این اساس، دولت مجاز است از محل تهاتر نفت خام و میعانات گازی یا ارز حاصل از صادرات آنها، نسبت به واردات یا تامین اعتبار یا تامین ارز موردنیاز واردات خودروهای تجاری یا قطعات آنها اقدام کند. منابع حاصله از محل حقوق ورودی واردات نیز صرف این موارد خواهد شد؛ نخست اینکه ۸۵ درصد در اختیار وزارت کشور قرار گرفته و صرف توسعه حمل‌ونقل عمومی شود و دوم آنکه ۱۵ درصد دیگر نیز در اختیار وزارت راه و شهرسازی قرار بگیرد و این وزارتخانه آن را صرف اصلاح نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای کنند.

گزارش

طرح نهضت ملی مسکن به کجا رسید؛

خانه‌دار کردن مردم با سکته پروژه!

آرمان ملی: پروژه نهضت ملی مسکن که صرفا ۲۱۰ هزار واحد آن به مرحله کلنگ‌زنی رسیده بنا به گفته سازندگان و نمایندگان مجلس از برنامه زمان‌بندی عقب مانده و پیگیری‌ها نشان می‌دهد با وجود دریافت مبالغی تا ۱۶۰ میلیون تومان از متقاضیان در بعضی مناطق از جمله شهر جدید پرند، کفگیر منابع به ته دیگ خورده و خبری از افزایش مبلغ وام تا سقف ۴۵۰ میلیون تومان نیست؛ مسئولان هم در پاسخ به پایین بودن سرعت اجرای کار به ان‌شاءا... اکتفا می‌کنند. سرعت اجرای طرح ساخت دو میلیون واحد از پروژه چهار میلیون واحدی نهضت ملی مسکن در هفت ماهه ابتدای تصویب قانون آنطور که باید و شاید مطلوب نبوده است. بعد از آنکه انبوه سازان اعلام کردند تعامل مناسبی با آنها برای اجرای پروژه صورت نگرفته، حالا نمایندگان مجلس هم از عقب‌ماندگی برنامه سخن می‌گویند. البته در این بین نمی‌توان تنها وزارت راه و شهرسازی را مقصر دانست؛ چراکه به گفته رضایی کوچی، رئیس کمیسیون عمران مجلس دیگر دستگاه‌ها از جمله شهرداری‌ها، بانک‌ها، وزارت اقتصاد، وزارت صمت و غیره باید پای کار بیایند، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد موتور برخی از این دستگاه‌ها هنوز روشن نشده است. بانک‌ها قرار بود در سال اول ۳۶۰ هزار میلیارد تومان به پروژه جهش تولید و تامین مسکن (نهضت ملی مسکن) اختصاص دهند اما گفته می‌شود به دلیل کمبود منابع این اتفاق رخ نداده و آنچه تا کنون پرداخت شده ۹۴۸ میلیارد تومان بوده است. وزارت صمت هم موظف به تامین مصالح ساختمانی ارزان قیمت و اعتباری است اما عملکرد چندانی در این زمینه ارائه نشده و هفت خوان صدور پروانه از سوی شهرداری‌ها کماکان به قوت خود باقی است؛ تا جایی که انبوه سازان می‌گویند روند صدور پروانه ساختمانی در ایران بعضا تا یک سال طول می‌کشد. در روزهای اخیر شهرداری تهران اقدام به تشکیل قرارگاه مسکن کرده و قول داده روند صدور پروانه ساخت را کوتاه کند. شورای عالی مسکن به ریاست رئیس‌جمهور هر ماه تشکیل می‌شود که قطعا در این شورا مشکلات پروژه نهضت ملی مسکن به عنوان مهم‌ترین برنامه دولت سیزدهم مورد بررسی قرار می‌گیرد. اما نمایندگان مجلس معتقدند بهتر است جلسات این شورا دو هفته یک بار برگزار شود. طبق اعلام رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی برای دو سال ابتدایی طرح نهضت ملی مسکن، ساخت دو میلیون واحد در دستور کار است و قرار شده تا پایان سال جاری ۸۰۰ هزار واحد به مرحله اجرا برسد. بررسی‌ها نشان می‌دهد تا اوایل دی ماه برای ۷۶۰ هزار واحد زمین تامین شده و آماده آغاز عملیات اجرایی هستند. اما آنطور که وزارت راه و شهرسازی می‌گوید ممکن است تمام ۷۶۰ هزار وحد به مرحله اجرا نرسیده باشد. ظاهرا ۲۱۰ هزار واحد یا کلنگ‌زنی شده یا آماده کلنگی‌زنی است. گزارش‌هایی هم که از متقاضیان می‌رسد نشان می‌دهد اغلب پروژه‌ها یا آغاز نشده یا در مراحل اولیه متوقف مانده است. به طور مثال در شهر جدید پرند بعضی متقاضیان اعلام می‌کنند تاکنون ۱۲۰ میلیون تومان از آنها دریافت شده و پیامک واریز ۴۰ میلیون تومان دیگر نیز در روزهای اخیر برای آنها ارسال شده است؛ در حالی که پیشرفت پروژه حدود ۱۰ درصد عنوان می‌شود. تابستان سال ۱۳۹۹ هزینه ساخت پروژه نهضت ملی مسکن ۷.۲ میلیون تومان در هر متر مربع برآورد می‌شد که اخیرا علیرضا جعفری، سرپرست شرکت عمران شهرهای جدید این رقم را با توجه به هزینه‌های موجود ۷.۴ میلیون تومان اعلام کرده است. از احتمال کم‌کاری شرکت عمران شهر جدید پرند در اجرای پروژه که بگذریم، به نظر می‌رسد با توجه به افزایش قیمت مصالح ساختمانی که انبوه‌سازان میزان رشد آن نسبت به سال گذشته را حدود ۵۰ درصد می‌دانند، دیگر نمی‌توان با مقدار آورده متقاضیان، طرح‌ها را جلو برد. قرار است به هریک از واحدهای نهضت ملی مسکن بین ۲۵۰ تا ۴۵۰ میلیون تومان (بر اساس منطقه و شهر مورد نظر) تسهیلات تعلق بگیرد؛ در حالی که به نظر می‌رسد هنوز مصوبه افزایش سقف تسهیلات از ۱۵۰ به ۴۵۰ میلیون تومان شکل اجرایی به خود نگرفته است. پیگیریها از علت کاهش سرعت اجرای پروژه نهضت ملی مسکن در پرند به آنجا ختم شد که محسن وطن‌خواهی، مدیرعامل شرکت عمران شهر جدید پرند پس از حدود یک سال خودداری از پاسخ به تماس خبرنگار ایسنا، شب گذشته درباره انتقاد متقاضیان به روند ساخت واحدهای نهضت ملی مسکن در شهر جدید پرند با ارسال پیامکی به ایسنا نوشت «فکر می‌کنم با افزایش مبلغ وام فشار از روی مردم کم بشه ان‌شاءا...» در جریان فراخوان دو طرح «اقدام ملی مسکن» و «نهضت ملی مسکن» مجموعا بیش از ۴ میلیون نفر ثبت نام کرده‌اند که از تقاضای بالای مسکن در کشور حکایت دارد. با این حال تجربه مسکن مهر نشان داده به دلیل عدم توانایی متقاضیان در پرداخت آورده، آمار متقاضیان واقعی بعد از مدتی دچار ریزش می‌شود. در حال حاضر ثبت نام از افراد مجرد بالای ۲۳ سال در این پروژه جریان دارد که تا ۲۰ به‌همین ماه ادامه خواهد داشت. پس از آن بنا به گفته محمود محمودزاده، معاون وزیر راه و شهرسازی امکان ویرایش اطلاعات متقاضیان فراهم می‌شود. به مرور نیز پالایش افراد و پیامک بارگذاری مدارک به آنها ارسال می‌شود. در اجرای پروژه جهش تولید و تامین مسکن قرار است چینی‌ها و ترکها نیز مشارکت کنند. علت حضور آنها استفاده از تکنولوژی نوین اعلام شده که می‌تواند در سرعت اجرای پروژه موثر باشد. در حالی که آنچه عملا به کند شدن فرآیند ساخت منجر شده، طولانی بودن روند صدور پروانه، تورم نهاده‌های ساختمانی و کمبود منابع است که به دست‌اندازهای بزرگی در مسیر طرح تبدیل شده‌اند.

نیم نگاه

دخالت دولت و احتکار کشاورز

آرمان ملی: یک فعال صنفی با بیان اینکه مهمترین دلیل افزایش قیمت برنج کاهش ۴۰ درصدی تولید است، گفت: دولت از دخالت در بازار دست بکشد. یک فعال صنفی درباره دلایل گرانی برنج در بازار گفت: واقعیت این است که کشاورزان برنج‌های تولیدی خود را دپو کرده و به بازار عرضه نمی‌کنند. وی که نمی‌خواست نامش عنوان شود، از مسئولان خواست با افرادی که از عرضه برنج به بازار خودداری می‌کنند، برخورد جدی شود. این فعال بازار برنج با اشاره به اینکه امسال میزان تولید برنج در هندوستان نیز کم بوده است، گفت: قیمت در هند نیز افزایش یافته اما این افزایش به اندازه‌ای در کشور ما رقم خورده؛ نبوده است. او با اشاره به اینکه قیمت ارز نیما نیز از ۲۳ به ۲۵ هزار تومان افزایش یافته و این مسأله نیز در قیمت برنج مؤثر است، اضافه کرد: یک رقمی نیز به دلیل ارزش افزوده به قیمت برنج اضافه شده ضمن اینکه مشکلات زیادی در بنادر وجود دارد و کشتی‌ها به کندی تخلیه می‌شود. این فعال صنفی توضیح داد که تخلیه یک کشتی در حال حاضر حدود ۱۵ روز زمان می‌برد که مدت بسیار زیادی است. او با اشاره به اینکه تولید برنج در سال گذشته هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی وضعیت بسیار خوبی داشت، گفت: امسال کاهش زیادی در این حوزه داشتیم. به گفته این فعال صنفی تولید برنج در سال جاری حدود ۴۰ درصد کاهش داشته و این مهم‌ترین دلیل افزایش قیمت برنج ایرانی است. او با اشاره به توقف چهارماهه واردات برنج به بهانه ممنوعیت فصلی گفت: آن زمان قیمت برنج ایرانی روند افزایشی گرفت و به کیلویی بیش از ۵۰ هزار تومان رسید، ما بارها به وزیر جهاد کشاورزی در این زمینه هشدار دادیم که باید جلوی این افزایش قیمت را گرفت و به دلیل کاهش تولید ممنوعیت فصلی باید لغو شود اما به تذکرات ما توجهی نشد. این فعال صنفی با بیان اینکه قیمت تمام شده هر کیلوگرم برنج خارجی بیش از ۲۵ هزار تومان است، گفت: دولت با دخالت در بازار هر کیلوگرم برنج را ۱۸۳۰۰ تومان عرضه می‌کند که این انگیزه را از واردکنندگان گرفته و به جای اینکه در ماه‌های گذشته تأثیر مثبتی بر شرایط بازار داشته باشد، اوضاع را بدتر کرده است. او از دولت خواست در بازار کالاهای اساسی از جمله برنج دخالت نکند و اجازه بدهد که بازار روال طبیعی خود را طی کند تا دچار چنین بحران‌هایی نشویم. این فعال صنفی تصریح کرد: بسیاری از مسئولان از جمله مسئولان وزارت جهاد کشاورزی و بخش خصوصی مباحث مربوط به کاهش تولید را برنج رد کردند و گفتند که کاهش تولید بین ۱۰ تا ۱۲ درصد بیشتر نیست؛ این عده عنوان می‌کردند جای هیچگونه نگرانی نیست و مشکلی در حوزه تأمین و تولید وجود ندارد؛ درخواست ما این است که مسئولان مذکور که لجبازی آنان منجر به ایجاد چنین شرایطی شده در حال حاضر پاسخگو باشند؛ این افراد یکبار هم موضع طلبکاری خود را کنار بگذارند و مسئولیت این وضعیت را بپذیرند و درباره آن توضیح بدهند.

ذره‌بین

ذخیره‌ای که دیگر استراتژیک نیست

آرمان ملی: از محل منابع ارزی صندوق توسعه ملی تاکنون حدود ۴۰ میلیارد دلار برای ۳۶۴ طرح تامین مالی شده است. منابع صندوق توسعه ملی در دو بخش ارزی و ریالی جهت تامین مالی طرح‌ها و پروژه‌های پیش‌بینی شده در اساسنامه آن اختصاص پیدا می‌کند، هرچند که گزارش رسمی صندوق نشان داده که برخلاف رویه اساسنامه، در این سال‌ها فقط حدود ۴۰ درصد به بخش‌های خصوصی و غیر دولتی منابع رسیده و حدود ۵۰ درصد در اختیار بخش دولتی بوده است آنهم در شرایطی که نباید بخش دولتی از منابع صندوق توسعه ملی استفاده کند. به هر ترتیب عملکرد طرح‌های ارزی صندوق توسعه ملی تا پایان دی ماه نشان می‌دهد که از محل قراردادهای عاملیت و سپرده‌گذاری ارزی برای ۳۶۴ طرح به مبلغ ۴۰ میلیارد دلار تامین مالی شده است. همچنین در سال جاری حدود ۸۰۰ میلیون دلار برای چهار طرح ارزی اعلام وصول شده است که در مرحله تخصیص منابع قرار دارد. جریان تامین مالی پروژه‌های اقتصادی از محل منابع ارزی صندوق توسعه ملی از ابتدای تاسیس تا دی ماه امسال نیز نشان می‌دهد که تامین مالی ۵۷ طرح در بخش نفت و گاز به مبلغ ۲۷ میلیارد دلار و ۴۶ طرح در بخش نیروگاه‌های تولید برق به مبلغ ۴.۶ میلیارد دلار، از مهمترین طرح‌های ارزی تامین مالی شده از محل منابع ارزی صندوق توسعه ملی است. از مهمترین طرح‌های ارزی تامین مالی شده از محل منابع ارزی صندوق می‌توان به تامین مالی طرح‌های شرکت توسعه نفت و گاز صبای کنگان به مبلغ هفت میلیارد دلار، شرکت بیدبلند خلیج فارس ۲.۲ میلیارد دلار و همچنین نفت و گاز پتروسینا آریا و توسعه نفت و گاز صبا اروند هر کدام به مبلغ دو میلیارد دلار اشاره کرد. در رابطه با بخش نیروگاهی نیز عملکرد صندوق توسعه ملی از این حکایت دارد که تامین مالی ۴۶ طرح در بخش نیروگاه‌های تولید برق به مبلغ ۴.۶ میلیارد دلار و تولید ۷.۲ هزار مگاوات برق، از جمله طرح‌های شرکت سبلان برق امید به مبلغ ۳۵۰ میلیون دلار، شرکت تدبیرسازان سرآمد با ۳۵۰ میلیون دلار و تانی مالی ۳۹ طرح در بخش آهن و فولاد به مبلغ ۳.۲ میلیارد دلار بوده است. در مورد طرح‌های ارزی به بهره برداری رسیده تا پایان دی سال جاری نیز از محل قراردادهای عاملیت‌های ارزی می‌توان به بهره برداری از ۱۸۵ طرح ارزی با مسدودی بیش از ۱۳.۶ میلیارد دلار اشاره کرد. گفتنی است که بازپرداخت تسهیلات ارزی به متقاضیان در سال‌های اخیر با توجه به شرایط حاکم بر کشور از جمله تحریم‌ها با مشکلاتی از سوی دریافت کنندگان مواجه بوده و موجب شده بارها این تسهیلات استمهال شود، این در حالی است که طبق اعلام رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی برای ۲۰۰ طرح ارزی حدود ۴۰۰ بار استمهال انجام شده است. غضنفری، البته به دریافت کنندگان تسهیلات ارزی هشدار داده بود که هیات عامل صندوق توسعه ملی، برگشت منابع ارزی بر مبنای ریال و یا معادل ارز ۴۲۰۰ تومانی را نخواهد پذیرفت.